

Universal Declaration of Human Rights - Talysh

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

İNSONI HƏXON BARƏDƏ UMUMİYƏ BƏYONNOMƏ

Tərcüməkə: Allahverdi BAYRAMI,

Redaktəkə: Ataxan ƏBİLOV

09.12.11

Preambula

Bə insoni avlodon həmməy xasbiə ləyoğətə fikfamon iyan çəvon bərobərbə, yəndiku conibə həxon zine - ozodəti, ədoləti iyan sulhbeyəti əsosinə şərtbe bə nəzə seədə;

Bə insoni həxon beitonəti iyan nifrət kardeəti bəşəriyyəti bə dəhşətvardə barbarizmi səbəb be, həmçinin bə sıxankarde, etiqadbaste ozodəti malikbiə, tarsiku, ehtijociku ozodbə dınyo ofəyemonəti çı bəşəriyyəti ən ali piyəybe bə nəzə seədə;

İnsani bə zılni-istibdodi vəynə bənə oxonə vasitə bə ğiyom eşte məcbur nibe təmin kayro insoni həxon de ğanuni hukuməti dasti müdafiə karde zəruribe bə nəzə seədə;

Xəlğon arədə mehribanə munasibəton oko dastək doy vacibəti bə nəzə seədə;

İbiə Milləton xəlqon İbiə Milləton Təşkilati (İMT) Nizomnomədə bə əsosinə insoni həxon, bə insoni şəxsiyyəti ləyoğəti iyan ğiyməti, merdon-jenon həxon bərobərəti bovə kay təsdiğ karde, həmçinin həniyən hevujə ozodəti şəraitədə bə sosialə tərəğği nailbe iyan bə jimoni şəraiti çəkbeyo koməq karde bə qətm doə be bə nəzə seədə;

Uzvbə devləton de İMT həmkoəti şəraitədə bə insoni həxon iyan əsosinə ozodətiyon bəməl vardero koməqəti karde bəştə ehdə peqəteəti bə nəzə seədə;

İn həxon iyan ozodətiyon tam dərk kardeyo həmonə ehdəpeqəteəyon bə virə rosniye yolə əhəmiyyət kəsb kardeəti bə nəzə seədəy;

İMT Penə Məclis

bəyon kardədə İnsani Həxon barədə Umumiyyə Bəyonnomə qələy vəzifə təki, açəyən bə virə rəse qorə bəpe həmmə milləton iyan devləton joğə cəhd bıkən ki, har kəs iyan cəmiyyəti har qılə orqan in Bəyonnomə işdə dastədə rəhbər qəte əsosdə maarifvonəti ya de tədrisə roy bə in həxon iyan ozodətiyon hurmətkarde iyan əvoni təmin kayro dastək be bızno, milli iyan beynəlxalqə səviyyədə de tərəqqipərvərə tədbiron roy həm İMT uzvbə xəlğon, həmən çəvon yuristiksiyə jiyobə əraziyonədə jiyə xəlğon arədə həmməyəvo iyan effektiv zinə bibu.

Maddə 1

Həmmə insonon bəştə ləyoğəti iyan həxonro ozod iyan bərobər movardə bedən. Çəvon suur iyan vicdon hese, əve ki, deyəndi munasibətedə bənə bivə rəftor kardəninin.

Maddə 2

Har qılə şəxs işdə irqi, pusti ranqi, cinsi, zivoni, dini iyan co ağıdə, milli ya sosial səvoni, əmlakə, sosialə movqe iyan co vəziyyəti bəşikrə nıbə in Bəyonnomədə elon kardə biə həmmə həxon iyan ozodətiyon malik bənine.

Çimiku ziodə, çı həminə şəxsi mənsubbə məmləkəti ya ərazi, çı ərazi müstəğləti, ғəyyuməti jiyobe, ıstənidarənibə be ya suverenəti har curə şıklədə məhdud beku başıkərə nibə, siyasiyə, huğugiyə iyən beynəlxalğə statusiku bə nav omə co-səçınətiyon barde əbini.

Maddə 3

Har şəxsi bo jiye, bo ozodəti iyən şəxsi dastnıjənəti həxiş hese.

Maddə 4

Hiç kəs bənə kolə (nokə) ya şıkərə vəziyyətdə oğəte əbini; ғuldorəti iyən ғulə huriyemon həmməy formondə ғədəğən kardə bedə.

Maddə 5

Hiç kəs bə əzobi, ya ғəddorə, çəy ləyoğəti bə ji vardə ғeyri-insonə mınəsibəton, bə cəzoon məruz nibənine.

Maddə 6

Har qılə şəxs konco bedə bibu ıstə həxe subyektəti zıneyəti həxiş heste .

Maddə 7

Həmmə insonon ғanuni vədə bərobərin iyən qanuni tərəfikü bərobər şıklədə ıstəni mıdafiə həxjon hestışone. Həmmə insonon in Bəyonnomə dəcvoniyə har curə co-vıjniyətionku, bə jələvonə co-vıjniyətion har curə cəhdiku bərobər şıklədə mıdafiə həxjon hestışone.

Maddə 8

Har qılə şəxsi Konstitusiyə ya ғanuni bəy doə həxon dəcvoniyə vaxtədə səlohiyətinə milliyə məhkəmon tərəfikü ıstə həxon mıdafiə karde həxiş heste.

Maddə 9

Hiç kəs ıstənbəsə bə həbs, bo qəte ya bə kuçovnə məruz mande əzini.

Maddə 10

Har qılə şəxsi çəy həx iyən vəzlfon təyin kardeyo iyən bəyo handə bıə cinoyətə ittihomon əsəsin be mıəyyən kardeyo, bəçəy koy müstəğlə, bitərəfə məhkəmədə tam bərobərəti əsəsədə, de oşkoəti iyən çı ədoləti həmməy tələbon çəş karde şəraitədə diyə kay həxiş heste.

Maddə 11

1. Cinayət kardeədə ittihombıə har qılə şəxs tovə çəy qıno bəçəy mıdafiəyo həmmə imkonon təminbıə oğə məhkəmə ıstintağədə de ғanuniyə ro sıbut be, beqıno hisəbbe həxiş heste.

2. Hiç qılə şəxs de milliyə ғanundoəti iyən de beynəlxalğə həxon əsəsi bino be vaxt cinoyət hisəb nibə hərəkət iyən behərəkəton qorə cinoyətədə ittihom be əzini. Həmçinin bəy cinoyəti kardə vaxtədə tətbiğ bey zınə cəzoku qonə cəzo tətbiğ bey əzini.

Maddə 12

Hiç qılə şəxs bə şəxsiyə, xeyzonə mıdaxilə, kə-bə ənəqınıyəti, bəyəndı məktub nıvişte nınəkiliyəti, bəştə şəərəfi iyən nufuzi ıstənbəsə ғəsdi məruz be əzini. Har kəsi bə joğə mıdaxilə iyən ғəsdi çı ғanuni tərəfikü mıdafiə bey həxiş

heste.

Maddə 13

1. Har qılə şəxsi har qılə məmləkəti hududədə sərbəst hərəkət karde iyan jimonə vırə səçniye həxiş heste.
2. Har kəsi iştən olkən daxil be şerti har qılə məmləkət tərək karde iyan bəştə olkə oqarde həxiş heste.

Maddə 14

1. Har qılə şəxsi təqibiku co məmləkətdə boştəno pənohqə nəve, həmçinin çı pənohqoədə istifadə karde həxiş heste.
2. Çı həxədə həğiğətən bə ğeyri-siyasiyə cinayəton ro doədə, ya bə İMT-i məğsədon iyan prinsipən zidd hərəkətonku bə nav omə təğibon vaxti istifadə karde əbini.

Maddə 15

1. Har qələ şəxsi vətəndoşəti həxiş heste.
2. Hiç kəs iştənbəsə vətəndoşəti, iyan vətəndoşəti dəqişkarde həxeku məhrum karde əbini.

Maddə 16

1. Bə perəsemonə sini rəsə merdon iyan jenon irqiyə, milliyə, diniyə əloməton qorə hiç qılə məhdudiyyət nıbəy bə nikah daxilbe iyan kəxivandbe həx hesteşone. Əvon bə nikah daxil beədə, nikahi müddətədə ya çəy dəcvonə vaxtədə çı eyni həxonku istifadə kardədən.
2. Nikah bə nikahi daxil bıə har dıqlə tərəf ozodə iyan tam rozi beədə dəbastə bedə.
3. Xeyzon çı cəmiyyəti təbiə iyan sərqrupə vahide, çəy çı cəmiyyəti iyan devləti tərəfikü müdafiəbey həxiş heste.

Maddə 17

1. Har qılə şəxsi həm colinə, həmən de co kəson bə ico mülkiyyət xıvandbey həxiş heste.
2. Hiç kəsi iştənbəsə çı mülkiyyətə məhrum karde əbini.

Maddə 18

Har qılə şəxsi fikir, vicdon iyan din ozodəti həxiş heste. Bı həxe iştə dini iyan etiğati dəqiş karde ozodəti, bəştə dini iyan bovə kardəyon təhsil, dıvo kay, dini iyan ritualə ayinon icro kay vaxti colinə, ya de cəkəson bə ico, oşko ya fərdi şikilədə etiğad kay daxile.

Maddə 19

Har qılə şəxsi əğıdə iyan əy sərbəst ifadə karde ozodətiş heste; bı həxe be maneə bə əğıdə malikbe iyan informasiyon ya ideyaon devləti sərhədiku bə şıkrə nıbə de dilipiyə vasitəon nəve, ya bə dast varde, pəvilə kay ozodəti daxile.

Maddə 20

1. Har qılə şəxsi bə dinc yığıncağon iyan assosiasiyon ozodəti həxiş heste.
2. Hiç kəsi bə konsə qılə assosiasiya uzvəti məcbur karde əbini.

Maddə 21

1. Har qılə şəxsi devləti idarə kardeədə ya bilavasitə, ya ozodə şikilədə vijnıyəbiə numayəndon vasitə iştirak kay həxiş heste.
2. Har qılə şəxsi işte olkədə devləti idaronədə xıdmət kardeyo bə bərobər imkoni həxiş heste.
3. Xəlği iradə çı iqtidarə hakimiyəti əsas bənine; In iradə iştəni de nunəkılə sədodoymonə roy, umumiyyə iyan bərobərə vıjoniyyə həxe, ya sədodoymonə ozodəti təmin bikə de co eynimənəynə forməyon dəvoniyə biə mütəmadi iyan soxtə nıkardemonə vıjmon nişo doənine.

Maddə 22

Har qılə şəxsi çı cəmiyyəti uzv təkı sosialə mıdafiəş bənine iyan de milliyə ya beynəlxəlğə həmkəoti roon, har devləti soxtemoni iyan pesurson dairədə çəy ləyoğəti mıdafiə iyan şəxsiyyəti ozodə ovciyo iqtisadiyyə, sosialə iyan mədəniyyə sahədə həxonış heste.

Maddə 23

1. Har qılə şəxsi de zəhməti dastko bey, sərbəstə koy vırə seçm karde, ədolətinə iyan çokə ko şərəiti bey, iyan bekoəti ku mıdafiə bey həxiş heste.
2. Har qılə şəxsi hiç qılə co-vijnıyəti nıbiə bo i curə koy i curə zəhməthəx səy həxiş heste.
3. Har kobikə şəxsi bəştə koy qorə lozim beədə de co sosialə mıdafiə vasiton təmom biə, çəy iştəni iyan xeyzoni ləyiğinə quzoronı təminbikə ədalətinə iyan qənoətbəxşə maaş səy həxiş heste.
4. Har qılə şəxsi həmkaron ittifoğ soxtə iyan işte sosialə marağon mıdafiə kardeyo bə həmkaron ittifaği uzvbey həxiş heste.

Maddə 24

Har qılə şəxsi istirohət, iyan asudə vaxt, həmçinin koyə ruji bəağılınıştə hudud, iyan maaş doə biə mütəmadiyyə məzuniyyəti həxiş heste.

Maddə 25

1. Har qılə şəxsi iştəni iyan xeyzoni səhhəti iyan rifahi təmin kardeyo lozimbiə hardemon, takanemon, tibbiyyə xıdmət, iyan lozimi sosialə təminatən daxilbiə jimonə səviyyə iyan bekorəti, noxəşəti, əliləti, vevə mandəəti, pibeyəti, iyan çı şəxsi iştəniku bə şıkrənibə səbəbonku jimonə vasitəon qın kardeədə bə təminatı həxiş heste.
2. Moəti iyan hırdənəti bə məxsusiyyə geydi iyan koməq səy həxiş heste. Nikohi səkiştədə, ya nikohiku bəkəno movardəbiə hırdənən i curə sosialə mıdafiəku istifadə kardəninin.

Maddə 26

1. Har qılə şəxsi təhsil səy həxiş heste. Kami ibtidai iyan umumiyyə təhsil bepul bənine. İbtidaiyyə təhsil icbari bənine. Har kəsi bo texnikiyyə iyan pişə təhsili səyo imkanı bənine. Ali təhsilən de har kəsi gəbiliyyəti bə həmməy i curə dərəcədə miyəssər bənine.
2. Təhsil - bo insoni şəxsiyyəti tam inkişafıyo iyan bə insoni həxon iyan bə əsasinə ozodətiəon hurməti zyod kardeyo səbəro kardə bənine. Təhsil xəlğon irqi iyan diniyyə qrupon arədə, iyan dı dərəsemon, duruminəti iyan dustəti mehkəm kardeyo iyan İbiə Milləton sulhi oğəte sahədə fəaliyyət nişo doyo koməq kardənine.
3. Valideynon boştə hırdəsininə əğılən təhsili novi seçm kardeədə sərbəstin.

Maddə 27

1. Har qılə şəxsi cəmiyəti mədəniyə jimonədə iştirak karde, hınəsənəti həzz səy, elmiyə tərəğğiədə iştirak karde iyan çəy foydəku istifadə karde həxiş heste.
2. Har qılə şəxsi müəllif bə elmiyə, ədəbiyə iyan hınəsənətə əsəron səkiştədə bə məydon beşə maddiyə iyan mənəviyə mənafeyon noğə doy həxiş heste.

Maddə 28

Har qılə şəxsi bın Bəyonnomədə əks biə həx iyan ozodəti tam təminbiə sosialə iyan beynəlxəlğə reçini həxiş heste.

Maddə 29

1. Har qılə şəxsi əncəx çəy ozod iyan tam inkişafış mımkunbiə cəmiyəti vədə vəzifoniş heste.
2. İştə həx iyan ozodəti bə əməl vardeədə har qılə şəxs əncəx bə jələvonə məhdudiyəton məruz mande bəzine ki, əvon çı ғанuni tərəfikü çı co kəson həx iyan ozodəti zine iyan bəvon hurmət be təminatiku, iyan demokratikə cəmiyəti əxlaqiyə, ictimaiyə, asayişə iyan umumiyə rifahə tələbon bə vırə rosne məğsədi təmin kardəyku bə nav bo.
3. In həx iyan ozodəti bə əməl varde bə İMT məğsəd iyan prinsipəon zidd nibənine.

Maddə 30

In Bəyonnomədə hiççi bə konsə qılə devləti, bə şəxson qrupi, iyan bə co-co şəxson Bəyonnomədə elanbiə həx iyan ozodəti məhv kardeyo səbərobıə de har qılə fəaliyyəti dastko be, ya konsə qılə joğə hərəkəti bə əməl varde həx doy təkinə təfsir karde əbini.
